

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
15. APRIL
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 15 (2699)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Das Dorf an der Grenze

V torek, 27. aprila, ob 17. uri bo ORF predstavil četrti del televizijskega filma „Das Dorf an der Grenze“, za katerega je scenarij napisal nedavno umrl Thomas Pluch, režiral pa ga je Peter Patzak. Predstavitve bo v hotelu Schloßpark v Železni Kapli. Zadnji del te serije se dogaja leta 1991, ko se je Slovenija osamosvojila.

Koroški Heimatdienst pa je „ostro protestiral“, ker je ORF predvajal o veliki noči del serije. (Morda se še spominjate, kakšen val protestov je na Koroškem sprožila ta serija, tako da smo lahko radevedni na nadaljevanko.) Na televiziji boste zadnji del lahko videli 1. maja.

Pred 51 leti

V teh dneh, 13. in 14. aprila, se predvsem starejša generacija koroških Slovencev spominja žalostnih dogodkov izpred 51 let. Izselitev, pregon... je bilo slišati med presenečenim prebivalstvom. Los, los, schnell, schnell... so v jutranjih urah kričali nemški policisti in gestapovci. Vzemi culo, pusti domačijo... To je bil začetek dokončnega reševanja koroškega problema, toda ne tudi konec. Nekateri ga prefinjeno rešujejo še danes, mi pa si pred njim zatiskamo oči in jim celo pomagamo. Jim bo res uspelo...?

Zahod rešuje Jelcina Srbske sile v ofenzivi

Rusija in Srbija še nista bili nikoli tako usodno povezani. Njun skupni imenovalec pa so bosanski Muslimani. Z poostro ukrepov proti Srbiji, ki naj bi jih v ponedeljek sklenil Varnostni svet ni bilo nič. Živahna ruska dejavnost in ameriška pomoč pri tem sta glasovanje odložila vsaj za štirinajst dni. Rusijo in ZDA je v tem trenutku povezal za Jelcina nevarni referendurni, ki bo 25. aprila. Zahodne države hitijo, da bi ruske volilce še pravočasno prepri-

čale, da je edinole Jelcin vreden njihovega zaupanja in da so le zaradi njega pripravljene globoko seči v žep.

Strah pred spremembo oblasti v Rusiji je tako močan, da je sedmerica najbolj bogatih držav pripravljena Jelcina podpreti s težkimi milijardami. Ameriški predsednik Clinton mu je na srečanju v Vancouvru ponudil več kot je pričakoval – 1,6 milijarde dolarjev. Japonci so mu pripravljene kljub neresenemu sporu zaradi Kurilskih otokov pomagati z

dvema milijardama, za ostalo vsoto do zahtevanih 30 milijard pa se bodo finančni ministri sedmerice dogovarjali v teh dneh v Tokiu. Kljub temu pa Jelcinov uspeh še ni zagotovljen. Kaj pa, če mu spodleti? V tem primeru bo zahod poskušal Rusijo osamiti in jo pustiti, da pade v najhujšo revščino.

In kaj bo v tem primeru s Srbijo? Delila bo usodo Rusije, ki v VS ne bo nikoli dovolila vojaškega posredovanja proti njej. Tega pa se Milošević in Karadžić prav dobro

zavedata, zato tudi tako samozavestno, eden prikrito, drugi javno, odklanjata podpis mirovnega sporazuma za BiH. Karte za rešitev bosanske vojne za usodo Srbije in bosanskih Muslimanov so sicer razdeljene med ruske volilce, adute pa imajo v rokah najbogatejše države. Letala pakta Nato kontrolirajo prazno nebo nad Bosno, pod njimi pa srbske sile tolčejo z vsemi sredstvi po izmučenem prebivalstvu. In tako gre v nedogled.

J.R.

Vabilo

na proslavo
ob obletnici smrti
Franca Pasterka –
Lenarta in vseh
žrtev fašizma

v nedeljo, 18. aprila
1993, ob 11. uri na
pokopališču v
Železni Kapli

Slavnostni govor:
dr. Marjan Sturm,
predsednik ZSO

Kulturni spored:
MePZ „Zarja“
in recitatorji

Stoisićeva za upoštevanje manjšin pri radiu in TV

Ob aktualni diskusiji o novelizaciji zakona o radiu in o zakonu o privatnih radijskih postajah se parlamentarka Terezija Stoisić zavzema za večje upoštevanje narodnostnih skupnosti.

Napovedane spremembe zakonov nudijo izredno priložnost, da se v njih odražajo tudi interesi narodnostnih skupnosti, meni Stoisićeva. Nujno potrebno je razširiti oddajni čas za Slovence, Hrvate in Madžare, prav tako pa vpeljati oddaje za Čehi, Slovake in Romi. Pomembne bi bile tudi oddaje v nemščini, ki bi večinski narod obveščale o narodnostnih skupnostih in jim omogočale vpogled v njihovo kulturno delovanje. V radijskih oddajah bi lahko nudili tudi jezikovne tečaje.

Stoisićeva zahteva tudi ena-

ko upoštevanje manjšin, kot je to v primeru zakonito priznanih cerkva in verskih združenj, pri sestavljanju kuratorija ORF in pri sosvetu poslušalcev in gledalcev.

Pri novelizaciji zakona o privatnih radijskih postajah pa Stoisićeva predlaga, naj bi vse, ki se potegujejo za licenco na dvojezičnem področju, obvezali, da bodo določen čas oddajali tudi v manjšinskem jeziku. Tak model že nekaj let uspešno deluje v Švici.

ORF trenutno oddaja tedensko 355 minut slovenskega in 292 minut hrvaškega programa. Ob nedeljah imata ti dve manjšini še po pol ure televizijskega programa. Madžari na Gradiščanskem imajo na teden pol ure radijskega programa in vsako četrtoletje polurno televizijsko oddajo, Čehi, Slovaki in Romi pa nimajo ničesar.

Člen 7 pri Venclju

Prejšnji teden je v Ljubljani opravila svoj prvi obisk delegacija štajerskih Slovencev, ki jih predstavlja pred dvema letoma ustanovljeno Društvo člen 7.

Delegacijo, katero je vodila predsednica omenjenega društva Andreja Zemljčič, je sprejel državni sekretar v zunanem ministrstvu Slovenije, odgovoren za Slovence po svetu, dr. Peter Vencelj. Delegacija mu je predstavila položaj Slovencev na avstrijskem Štajerskem, ki jih Avstrija ne priznava, njihovo omenjanje v 7. členu Avstrijske državne pogodbe pa označuje za „zgodovinsko pomoto“. Poleg tega pa je delegacija predstavnik Slovenije zaprosila tudi za dva milijona šil. posojila, s čimer bi si društvo vsaj za silo uredilo pogoje za delovanje (prostor za opravljanje dejavnosti, knjižnica ipd.)

Sekretar Peter Vencelj je delegaciji obljubil vso pomoč Slovenije.

O obstoju štajerskih Slovencev in „zgodovinski pomoti“ v ADP naj bi se marsikaj razjasnilo na znanstvenem simpoziju, namenjenem štajerskim Slovincem, ki ga za sredino maja letos ob sodelovanju Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane pripravlja mariborska univerza.

MALODANE TRAGEDIJA IZ POLPRIHODNJE ZGODOVINE
v dveh dejanjih

Gostuje: Slovensko mladinsko gledališče, Ljubljana

Petek, 16. 4. 1993, 20^h
Mladinski dom, Celovec

Insolventnost podjetij Hallein Papier in Assmann, ki sta v preteklih dneh zbuja li veliko pozornosti, sta le vrh ledene gore. V Avstriji je namreč šlo v prvih treh mesecih tega leta v stečaj že nad 470 podjetij, pasiva pa znaša z 12 milijardami šilingov trikrat več kot v istem obdobju lanskega leta. Brezposelnost se je dvignila na stopnjo nad 7%, torej je brez službe nad 240.000 delojemalcev.

KOMENTAR

dr. Kristijana Schellandra

Stečaji, stečaji ...

Gospodarska recesija je pač dejstvo s posledicami. Napovedi o rasti gospodarstva v letu 1993 so raziskovalni inštituti revidirali na nič odstotkov. Avstrijo obremenjuje gospodarska kriza predvsem v Nemčiji, Italiji, Veliki Britaniji, saj je zahod, kljub izvoznim prirastkom v vzhodni Evropi glavni trg za avstrijski izvoz. V deželah nekaterih pomembnih odjemalcev (npr. Italija, Švedska) je vrednost valute znatno padla, tako da se je uvoz iz Avstrije občutno podražil, ker naša nacionalna banka še vedno izvaja politiko „trdega“ šilinga. K težavam gospodarstva so prispevale tudi visoke obrestne mere. Industrijska podjetja vse bolj občudijo tudi konkurenco iz vzhodne Evrope, ki z nižjimi delovnimi stroški povzroča nekaterim strokam hude težave.

Toda to niso edini vzroki za propad tako velikega števila podjetij. Mnoge firme so prepozno spoznale znake časa in s poslovno strategijo prepozno reagirale na upadanje konjunkturo. Večina stečajev pa niti ni pogojena s slabo konjunkturo, temveč z lastnimi napakami. V težkih gospodarskih pogojih se napake v menedžmentu kaj hitro usodno maščujejo.

Za dve tretjini stečajev so bili lani podjetniki krivi sa-

mi, bodisi zaradi malomarnosti, pomanjkljivega trgovskega znanja, neurejenega računovodstva, nepotrebnih investicij, pretirane ekspanzije, previsoke obremenitve podjetja zaradi zasebne porabe, prenizkega lastnega kapitala, špekulacij in celo goljufij.

Prav zadnji veliki stečaji so pokazali, kako nekateri podjetniki zlorablajo možnosti, ki jih odpirajo določeni zakoni. Skupina podjetij Assmann je npr. skonstruirala tako komplicirano in nepregledno firmino mrežo, da sta se v njej spoznali samo ena do dve osebi. Kam so izginile visoke državne in deželne subvencije v višini več sto milijonov iz sredstev, ki jih plačujejo davkoplačevalci, bo torej zelo težko ugotoviti.

Glede transparence in boljših kontrolnih možnosti bo potrebno zakonsko ukrepati, pa tudi banke si bodo morale svoje stranke bolj natančno in v krajših presledkih ogledati – že v lastnem interesu, kajti tudi njim stečaji zaradi izgub v inozemstvu ne olajšajo že tako ne posebno prijetnega življenja.

Da je naše gospodarstvo v primerjavi z drugimi državami še vedno v sorazmerno dobrem položaju, je le slaba tolažba (četudi boljša kot nobena).

Volitve v Katoliško družinsko zvezo

Škof Kapellari je potrdil pred kratkim izvedene volitve v predsedstvo Katoliške družinske zveze. Predsednik je advokat dr. Christian Tschurtschenthaler, njegova namestnika pa Irene Slama in Božo Hartman. Člani predsedstva so še mag. Ernst Müller, mag. Paul Steiner, Hans Lager, Maria Salcher, Veronika Černin, Hilde Keber, Elisabeth Steiner, Heidi Köck, mag. Dolma Breunig, Janko Merkač, Erika Doujak, Johannes Steiner in Wilfried Kraschitzer.

Zeleni o beguncih

„Najboljši begunec je tisti, ki je v tujini“, tako je označila Stosičeva moto avstrijske begunske politike. Poslanica zahteva takojšnje ukrepe za integracijo beguncev, saj se nihče resno ne ukvarja z ljudmi, ki se verjetno ne bodo še tako kmalu mogli vrniti v domovino. Potrebni so jezikovni tečaji, ugotovitev poklicnih kvalifikacij in dodatne ponudbe za izobraževanje.

Posebno v socialnih poklicih (negovalke, bolniško osebje) je pri nas veliko premalo ljudi zaposlenih.

Slovenija dober kupec

Avstrija se je s svojim izvozom močno uveljavila v nekdanjih vzhodnih državah (Češka, Slovaška, Madžarska, Poljska). Njen izvozni delež v teh državah je kar 10-odstoten, medtem ko v svetovnem merilu predstavlja le 1,6 odstotka.

V celotnem volumnu Slovenija sicer ni tako zanimiv trgovski partner, glede na število prebivalcev pa zdaleč najpomembnejši, saj uvaža za preko 4 milijarde šilingov, kar je nad 2000 šil. na prebivalca.

EL se pripravlja na volitve

Enotna lista namerava na naslednjih volitvah za deželni zbor kandidirati, tako je za NT izjavil njen tajnik mag. Rudi Vouk. Vendar pa je v svojem intervjuju povedal zelo malo o volitvah, ki so pred nami, pač pa je razlagal svoje poglede na 37. mandat, ki pa vsaj za naslednje volitve ni uresničljiv.

Entona lista zagovarja dva načina volitve 37. mandata – a) vsak volilni upravičenec se lahko posluži drugega volilnega lističa, pri čemer spet pravi, da „se tako volilec prizna k slovenski narodni skupnosti“, ali pa naj se uvede volilni seznam (vsak, ki hoče voliti 37. mandat, se mora na občini vpisati v

volilni imenik in pri volitvah dobi dodatni listič).

Predsednik EL Andrej Wakounig pa je v izjavi za tisk povedal, da se predlog deželnega poslanca Usterja (ÖVP) pokriva z željami NSKS in EL, da bi ustanovili narodnostno zbornico. Taka zbornica pa nima nič skupnega s sedežem v deželnem zboru. Samo ob spremenjenem volilnem redu lahko pripadniki narodnostne skupnosti volijo svojega mandatarja v deželni zbor.

Kdo ima pravico odločiti o pripadnosti sodeželanov tej ali oni narodnostni skupnosti, Wakounig ni povedal.

S.W.

Slovenski kulturni teden v Špitalu ob Dravi

Prireditelj Kulturnega tedna koroških Slovencev – Biro za narodnostno skupnost pri deželni vladi (dr. Pavel Apovnik) in pa namestnik direktorja Deželnega urada ddr. Karl Anderwald sta obvestila javnost o poteku tega tedna v Špitalu ob Dravi. Namen kulturnih prireditev je predstaviti kulturo Slovencev na Koroškem prebivalstvu, ki skorajda nima stika z nami in kateremu je druga narodnostna skupina v deželi tuja. Ddr. Anderwald je poudaril, da je med Špitalčani ta načrtovani teden naletel na zelo pozitiven odmev, mesto pa je dalo na razpolago razstavne in druge prostore.

V prepričanju, da bo tak

Dr. Pavel Apovnik

KIS

Koroški program o kulturni krajini

- Kulturna krajina življenjski prostor
- Ohraniti kult. krajino – kdo, zakaj?
- Kaj bo podpirano?
- Položaj gorskih kmetov v FS.

referent: dr. Heinz Ortner, Gostilna Malle, Sele petek, 23. aprila, 14.00

Poceni gradnja hlevov za prosto rejo govodi

referent: Günther Egger v Šentjanžu, stara šola, petek, 30. aprila od 9. do 12. ure teorija

popoldne ogled hleva in diskusija pri Loriju Müllerju.

Pregon pred 51 leti in etnično čiščenje

Aprila leta 1942 je nemški nacionalsocializem ob znatni podpori koroških nacistov s pregonom nad tisoč koroških Slovencev hotel „enkrat za vselej“ rešiti tako imenovano koroško vprašanje.

Prvemu valu pregona naj bi sledil še drugi. Zaradi vojne ga preobrata na vzhodu (Stalingrad) in pričetka antifasističnega odpora na Koroškem do drugega vala ni prišlo. Pač pa je prišlo do pregona vseh tistih, ki so v kakršnikoli obliki podpirali odporiško gibanje ali pa bili tega osumljeni. Partizanski odpor na Koroškem se je razvil prav zaradi pregona leta 1942. Brez pregona najbrž tudi ne bi prišlo do odpora. Vsaj v taki meri ne.

Danes smo utemeljeno zgroženi nad vojnimi grozodejstvi in pojavi etničnega čiščenja v bivši Jugoslaviji. To zaradi tega, ker je prav nacionalsocializem, ki je na Balkanu zakrivil toliko gorja, prav tako etnično čiščenje razvil do perverzности. Pregon milijonov „manjvrednih“ ljudi, množični umori v koncentracijskih taboriščih v imenu nemštva, posilstva in še bi lahko naštevali.

Etnično čiščenje ima svoj osnovo v nacionalizmu. Ali imajo nemški pogromi proti tujcem v današnjih dneh po filozofiji tudi kaj opraviti z etničnim čiščenjem? Sicer z drugimi sredstvi, a vendar? Kaj pa Haiderjev referendum proti tujcem?

Madžarski pisatelj in filozof György Konrad pravi: „Die ethnischen Gemeinschaften wollen sich heute als Schöpfer von Nationen hervortun und sind bestrebt, homogene Nationalstaaten zu schaffen. Homogen aber werden die Staaten nur durch Homogenisierung und – um auch weiter die Euphemismen des Verbrechens zu benutzen – durch ethnische Säuberungen“.

Kdor se danes upravičeno zgraža nad etničnim čiščenjem, mora o tem razčistiti tudi v svoji glavi. Sožitja ni mogoče graditi le na osnovi etničnih ali nacionalnih prvin, temveč predvsem na osnovi človekovih pravic, ki morajo veljati za vsakogar.

Dr. Marjan Sturm

SJK, JVP, KAJ, OH

Tango

vabijo na predavanje

Hansa Henninga Scharsacha

Haiders Kampf

v petek, 16. aprila ob 20. uri

na Univerzi v Celovcu predavalnica 1

način predstavitve uspel, je tak teden v načrtu vsako leto v enem od večjih mest na Koroškem. Letošnji „špitalski“ teden nosi poudarek na etnografskem gledanju na narodnostno skupnost, kar izpričujejo predvsem razstava o arhitekturi in etnografiji na južnem Koroškem (iz etnografske zbirke Slovenske prosvetne zveze), predavanje dr. Heinza Dietra Pohla o nemško-slovenskih jezikovnih kontaktih in pa predstavitev knjig dr. Pavleta Zablatnika „Volksbrauchtum der Kärntner Slowenen“ ter dr. Petra Fistra „Erlebte Architektur in Südkärnten“.

Na otvoritvi kulturnega tedna v ponedeljek bo prisoten tudi zvezni predsednik dr. Thomas Klestil.

Mafijski posli Miloševićevega režima

Je srbski problem sploh rešljiv?

Ko ljudstvo zdrkne na skrajni rob bede, ko mu sistematična propaganda, prepojena s sindromom žrtve kljub njegovemu dostojanstvu, herojstvu in etničnim vrednotam, ustvari sivo mreno pred očmi, se v njem začnejo spreminjati tudi moralne vrednote, te pa vodijo k spremenjenemu (ne)moralnemu ravnanju. Prav to se je zgodilo s srbskim ljudstvom. Nacionalna politika Srbske akademije znanosti in umetnosti, katero je ljudstvu na številnih mitingih razložil njen urednik Slobodan Milošević, je prežela vse pore njegovega telesa in duha. Sedaj to že lahko trdimo, in to zaradi rezultatov decembrskih volitev, ko se je ljudstvo z izvolitvijo Miloševića izreklo za nadaljevanje vojne, in sedaj, ko se po rezultatih raziskave javnega mnenja kar preko 70 odstotkov vprašancev izreka proti podpisu Vance-Ownevega mirovnega sporazuma. Večina Srbov nima več kaj izgubiti, odnehati pa bi zanje pomenilo izgubo še zadnjega, kar imajo, močno usidranega nacionalnega ponosa. Raje poraz in potem ponovno rojstvo kot pa kapitulacija za pogajalsko mizo pred katoliško-nemško koalicijo, kakor imenujejo zahodne sile.

V miru in v civiliziranih in pravnih odnosih so uboj, tatvina, proizvodnja in razpečevanje mamil kazniva dejanja, v vojni pa se moralne vrednote sprevržejo. Uboj sovražnika postane dolžnost in celo herojsko dejanje, tatvina postane dejanje preskrbovanja za preživetje in za nadaljnje ohranjanje naroda, etnično čiščenje je samo del vojaške strategije, posiljevanje žensk je sredstvo za psihološko uničevanje sovražnika. Emocije vsa ta dejanja spreminjajo v moralna in odstranjujejo občutke krivde.

Srbi imajo v svoji zgodovini za seboj številne vojne in tudi številne poraze. Po bitki na Kosovem polju leta 1389 so bili petsto let pod Turki, redčile so jih balkanske vojne, v prvi svetovni so se morali umakniti na otok Krk in so se potem preko Solunske fronte vračali, med drugo svetovno vojno so krvaveli kot partizani in četniki, a preživeli so. Kot ljudstvo, kot narod.

Srbi so vedno imeli demagoške voditelje, ki so znali zbuditi, razviti in stopnjevati nacionalna čustva do take mere, da so bili pripravljeni umirati za svoj narod.

Tako je tudi sedaj. Bolj so obkroženi z nasprotniki, bolj jih stiska ekonomska blokada, več jih podpira svoje nacionalne voditelje – Miloševića, Šešlja, Arkana in Karadžića. Zunanji sovražnik je te srbske voditelje samo okrepil in opoziciji vzel ves veter iz jader. Kar bi bilo pred letom dni v Srbiji še mogoče – državni prevrat in demokratizacija –, je danes

Slobodan Milošević na izmučenem srbskem konju trdno v sedlu

skoraj utopija. Sedanji srbski nacionalni karakter je utrjen.

Evropska skupnost, ZDA, Združeni narodi imajo do takšne Srbije nekako strahospoštovanje. Njihove poteze so ob doslej tolikih zgrešenih neodločne, negotove, obotavljajoče. Za Srbijo stojijo veliki ruski bratje, pri katerih je nacionalno in pravoslavno versko prebujanje v polnem teku. Clinton je Jelcina obdržal na oblasti zaenkrat samo do refe-

renduma 25. aprila. Po tem datumu se lahko Rusija še bolj odločno postavi na srbsko stran. Tudi Grki so pravoslavci. Bodo zahodne sile dovolile razpad Nata na tako občutljivem področju kot je Bližnji vzhod ob vseh občutljivih odnosih med Grčijo in Turčijo, ob tem ko islamske države pomagajo svojim verskim bratom pri odcepljanju na jugu nekdanje Sovjetske zveze?

Blokada – trgovinska, politična, finančna – Srbije oz. t. im. Jugoslavije je prebivalstvo sicer pahnila in revščino, ni pa ga spravila na kolena. Srbija se je, kot kaže, na vse to pripravila. Očitno tudi na dolgo vojno. Kapital je prenesla v tujino, govori se, da največ na Ciper, kjer je Beograjska banka že leta 1988 ustanovila agencijo. Porast njenega finančnega poslovanja je bil že leta 1990, v času popolnega razsula jugoslovskega gospodarstva, preko 400-odstoten in je znašal pet in pol milijarde dolarjev. Jugoslovska nacionalna banka, ki je prešla v srbske roke, si je prilastila kar precejšnje državne devizne rezerve, ki jih je ustvarila Markovičeva vlada. Ob razpadu Jugoslavije so se pojavila številna nova srbska podjetja s poslovneži iz propadlih podjetij, a z njihovim ostankom kapitala. Novi poslovni centri so nastajali v glavnem zunaj Srbije, v Moskvi, Budimpešti, na Dunaju, v Pragi in drugje (BiH, Makedonija) in vodili velike posle za Srbijo. Lani so baje prodali kar za 7 milijard dolarjev srbskega blaga, hrane, električne energije in orožja. Kupci so bile v glavnem sosedne države, orožje pa je potovalo tudi v tretji svet (Somalija).

Ob vse težjem legalnem in pollegalnem kupčevanju pa se srbski režim zateka v trgovino podzemlja. Vse več je vesti in tudi dokazov, da se ukvarja s proizvodnjo in prodajo mamil. V to naj bi bilo vpletenih na desetine podjetij in celo nekaj tovarn farmacevtske industrije. Surovine naj bi v Srbijo prihajale preko Grčije in Makedonije, proizvode, heroin in druge droge, pa naj bi odkupovala italijanska mafija in jih po svojih kanalih razpečavala dalje. S tem denarjem naj bi Srbija oskrbovala svojo vojsko z gorivom, rezervnimi deli in orožjem.

Kako razrešiti sedanje srbsko vprašanje in vojno v BiH? Pravega odgovora seveda ni. Letala pakta Nato, ki nadzorujejo bosansko-hercegovski zračni prostor, zagotovo še niso pravi odgovor, bliskoviti udar po srbskih strateških točkah pa bi bil lahko zelo dvorezen, saj so verižne reakcije (ne)predvidljive. Srbija ni Irak in Milošević ni Husein!

Jože Rovšek

Koga nadzorujejo ameriška letala nad Bosno in Hercegovino?

NOVICE IZ

SLOVENIJE

Ombudsman bo zamenjal Svet za človekove pravice

Ob prenehanju delovanja Sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin je predsednik R. Slovenije Milan Kučan odlikoval njegovega predsednika prof. Ljuba Bavconca z najvišjim slovenskim priznanjem, Zlatim znakom svobode.

Prof. Bavcon je prevzel to odgovorno nalogo že precej pred sistemskimi spremembami v Sloveniji, takrat, nekako v letu 1988, še v okviru Socialistične zveze. Pozneje je svet deloval pri novoizvoljeni skupščini Slovenije, nazadnje pa pri državnem zboru. Po za-

konskih spremembah bo tudi v Sloveniji uveden varuh človekovih pravic, t. im. ombudsman.

Delovanje dosedanjega sveta pod vodstvom prof. Bavconca je veliko prispevalo k pozitivni spremembi slovenskega kazenskega prava in k uveljavitvi varstva človekovih pravic, razrešitvi številnih primerov in preko celotnega delovanja tudi k ugledu Slovenije na tem področju, kar se nedvomno zrcali tudi v pozitivni odločitvi evropske komisije za človekove pravice za sprejem v Svet Evrope.

Afera zaradi divjega lastninjenja

Slovenija je prejšnji teden dodobra razgibala afera o divjem lastninjenju (privatizaciji) v novogoriškem HIT (hoteli, igralnice, turizem). Afero je sprožil poslanec v državnem zboru in predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik, ko je prejel zaupno poročilo finančne kontrole Službe družbenega knjigovodstva. Vodstvena struktura v Hitu je namreč v dveh in pol letih v tem znanem podjetju povečala svoj zasebni kapital s tri na kar 52 odstotkov, pri tem pa se je zelo hitro širila v poslovno-zasebniškem smislu, ustanavljala nove firme in družbe in tako prevzemala in zmanjševala

družbeni kapital na področju gostinstva po vsej Sloveniji. Ob tem je spretno izkoriščala vakuum v lastninski zakonodaji. HIT je doslej slovel kot eno najuspešnejših turističnih podjetij v Sloveniji, glavni dohodek pa je črpal iz svoje igralnice. Takoj po razkritju afere so se začela tudi ugibanja o vpletenosti politikov in strank ter o njegovem financiranju njihove volilne propagande. Slovenska vlada je o aferi razpravljala že tkoj naslednji dan in sklenila uvesti temeljito revizijo. Nedvomno pa bo afera imela svoj epilog tudi na sodišču.

RTV Slovenija še brez generalnega direktorja

Svet Radiotelevizije Slovenija je prejšnji petek četrtič neuspešno poskušal izvoliti generalnega direktorja. Za to odgovorno mesto so se potegovali trije kandidati, in sicer Janez Pretnar, Anton Rupnik in koroški Slovenec Borut Sommeregger. V časniku Delo je bil Sommeregger predstavljen kot

slovenski krščanski demokrat in nekdanji sodelavec slovenskega oddelka koroškega studia ORF. Kaže, da je bilo to vendarle nekoliko premalo, saj je baje vse pogoje izpolnjeval le Anton Rupnik (bivši dopisnik Dela in nekaj časa tudi Slovenskega vestnika iz Moskve), kipa je zbral premalo glasov.

Posojila za ceste

S podpisom sporazuma o prometu z Evrosko skupnostjo si je Slovenija zagotovila tudi večja posojila za izgradnjo cestne mreže po Sloveniji in modernizacijo železnic. Evropska investicijska banka naj bi ji v prvem planu odobrila kredit v višini 150 milijonov ekujev, poleg tega pa še 20 milij. ekujev nepovratnega denarja. Del teh sredstev naj bi Slovenija

prejela že letošnjo jesen. Celoten znesek za izgradnjo slovenskih cest in posodobitev železnic, ki je naveden v sporazumu, znaša okrog 3.9 milijarde dolarjev, od tega naj bi Slovenija do leta 2010 priskrbelo polovico, ostalo pa bi prejela v obliki kreditov od ES. Prioriteto gradnje in posodobitve ima prometni križ Koper-Madžarska meja in Jesenice-hrvaška meja.

Alpski prostor se prebuja

Kmetovanje v Alpah mora ustrezati ekološkim smernicam

V okviru letošnjega Rožanskega izobraževalnega tedna je v Selah o „novem življenju v Alpah“ predaval dr. Hans Haid iz Ötztala na Tirolskem. Haid je med drugim avtor številnih publikacij o avtohtonem življenju v Alpah, uveljavil pa se je kot resen in strokoven kritik gospodarstva, čigar edini smisel in namen je profit, kateremu je vse podrejeno.

Z dr. Haidom se je pogovarjal Franc Wakounig

Dr. Haid, vi ste soustanovitelj društva „pro vita alpina“. Kaj je njegov namen in kje deluje?

„Pro vita alpina“ zaobjema celoten alpski lok od Nice do Dunaja, njegov namen pa je, da ima čim bolj natančen pregled nad kmečkimi, gospodarskimi, turističnimi, občinskimi in kulturnimi iniciativami, ki se ukvarjajo z zamislimi o „novem“ življenju v Alpah. To pomeni, da se društvo posveča bodočemu gospodarskemu, kulturnemu in ekološkemu razvoju v alpskem svetu. S tem svojim delom „pro vita alpina“ pomaga tudi pri ohranjanju in iskanju identitete ljudi alpskega loka.

loško ustrezajo alpskemu prostoru in mu ne škodujejo. Danes že lahko rečem, da pobudo „pro vita alpina“ podpirajo vsi, ki budno in samozavestno spremljajo razvoj v Alpah.

Dober primer za samozavest prebivalstva je Dorfertal na Vzhodnem Tirolskem, kjer je avstrijsko elektrogospodarstvo hotelo zgraditi eno največjih hidroelektrarn, a je moralo te načrte zaradi odpora domačinov umakniti. Pripisuje „pro vita alpina“ ta uspeh sebi?

Dorfertal ni uspeh našega društva, pač pa tamkajšnjih ljudi, pravzaprav žensk, ki so se dunajskim načrtom postavile po robu. Če bi v Dorfertalu

razvoj še pospešila. **Kako naj se kmetje uprejo temu nesrečnemu razvoju?**

Odgovor je jasen: če bodo kmetje v ES gospodarili tako kot doslej, ne bodo preživeli. Če pa se bodo specializirali na nekaj kvalitetnih proizvodov, pa vsekakor bodo. Dosedanje izkušnje so namreč pokazale, da specializacija na vasi prinaša delovna mesta, in to visoko kvalificirana. Polkmetje, ki so se specializirali, ne hodijo več na delo drugam, pač pa živijo samo od kmetijstva.

Je specializacija omejena samo na posamezne kmete ali pa dopušča tudi združne oblike kmetovanja?

Možni sta obe poti. Praviloma so manjše oblike specializacije, kot npr. pridelovanje jagod, bolj uspešne na zasebni ravni, dočim so projekti, kot npr. pridelovanje jagnjetine in ovčjereja, bolj uspešni na združni ravni. Pri teh projektih so potrebne klavnice, hladilnice in obširna nadregionalna razpečevalna mreža.

Nadregionalno sodelovanje pa je možno samo na združni oz. družbeni osnovi. Nesmiselno bi bilo, če bi povsod pridelovali enake ali podobne produkte. Zato sta potrebna določeno usmerjanje in podpora pri iskanju novih možnosti specializacije. Prav to pa je pomembna naloga našega društva „pro vita alpina“.

Evropska skupnost in Alpe

Izkušnje tudi kažejo, da so kmetje, ki so se odločili za specializacijo, zelo samozavestni in osveščeni in da vedo za vzroke in povezave kmetijske politike ES. Ta je namreč alpskemu prostoru določila več vlog, ki so si na prvi pogled med seboj nasprotujoče. Iz alpskega prostora dobiva ES pitno vodo, tu hoče odlagati svoje odpadke, obenem pa je Alpe določila za prostor oddiha. Vendar pa bodo prišle v poštev kot regije za oddih samo tiste, kjer bodo kmetje še obdelovali zemljo. Sedaj pa grozi nevarnost, da bodo tehnokrati iz Bruslja kmata degredirali na raven poceni plačanega „kozmetičarja narave“. Tako bo kmet izgubil svojo identiteto, svojo samozavest, ki ju sedaj ohranja in krepi z lastnim kvalitetnim proizvodom, katerega samostojno prodaja za primerno ceno. Zato se je načrtom iz Bruslja treba upreti.

Kakšno vlogo pa pri tem imajo narodni parki?

Vlogo pionirjev. Po strogih mednarodnih določilih v njih namreč ne bi smelo biti kmetijstva. Naši narodni parki pa niso nič drugega kot skozi stoljetja oblikovane in obdelovane

kulturne pokrajine, ne pa divjine in pustinje. Zato bo treba stroge mednarodne predpise prikriti našim potrebam, da kmetje lahko naprej obdelujejo površine. Seveda pa mora to kmetovanje v vseh ozirih ustrezati ekološkim smernicam. Ti kmetje morajo imeti možnost in priložnost, da svoje kvalitetne pridelke, ki nikakor niso masovni, lahko prodajajo.

Kooperacija, sodelovanje v alpskem prostoru postaja vse bolj pomembno. Za naše kraje

je pomembno sodelovanje predvsem s Slovenijo...

Študije kmetijstva in kulture so pokazale, da sta prav Slovenija in južna Koroška pomemben in dragocen „reliktni prostor“, kjer so se ohranile stvari in oblike življenja, ki jih drugje po Alpah ne najdemo več. Ti prostori se v veliki meri že sami oskrbujejo. In ta prostor se prebuja, kar pomeni, da je vitalen, ne pa razbit in uničen.

Hvala za pogovor!

Kulturni kotiček

Ivan Cankar

Grešnik Lenart

Založba M & M, Ljubljana 1993

Padli smo v čas, ko Ivana Cankarja, slovenskega klasika in prvega med pisatelji, ne izdaja Slovenska akademija ali velike nacionalne založbe, pač pa mali, neodvisni založnik. Toda, ali je to skrajna točka, do katere je treščil slovenski Cankar, ali pa bo potonil še globlje? Če postavimo radikalno: se zna zgoditi, da bo izginil celo iz šolske literature?

Med politiki danes Cankar nima cene. Za krščanske demokrate je pretravmatičen, saj jih spominja na zmago komunizma, ki jim je v šolskih letih polnil ušesa s Hlapci Jernejji, Kalandri, Franekami, brezsrčnimi župniki itn. Demokrati ostajajo gospodje, ki si z dobrimi liki iz blatnih ulic ne mažejo rok, zeleni ga pri najboljši volji nimajo kod uporabiti, nacionalni pogrešajo hvalo ošabni liki vaških mogotcev à la Kralj na Betajnovi. Skodelica kave, pest dateljnov in petak so premajhne številke, da bi imponirale liberalnim demokratom, kulturniki, ki so v duhu prenovitelji, ne marajo cankarjanske literature, pri socialdemokratih pa ima človek občutek, da Cankarja poznajo samo iz križank in Cankarjevega doma.

Potem ko je cankarjanska vsebina za politike nezanimiva, Cankarju ostaja samo še stil: „Tudi tebi, Francka, tudi tebi je sojeno; mi vsi bomo pocepali! Mi vsi od lakote! Ker, Francka, to je bolezen, ki grize počasi, ampak zgrize do kraja. Pripravi se ubožica!“ Izreden tempo stavkov: le po dve, tri, kvečjemu štiri besede v periodi, ki bralca posrka vase. **Začneš brati, tekst je tuj, ne vleče te, potem pa bereš in bereš in naenkrat si na 114. strani. Ne da bi vedel, si se znašel na koncu; skozi tekst te je ponesla prav nevidna moč cankarjanskih stavkov. Tak čarodej je pač – največji slovenski pisatelj. In to bo ostal, ako bi ga vrgli tudi iz šolske lektire.**

Bernard Nežmah
(ponatis iz Mladine)

Dobrodelni koncert v Salzburgu

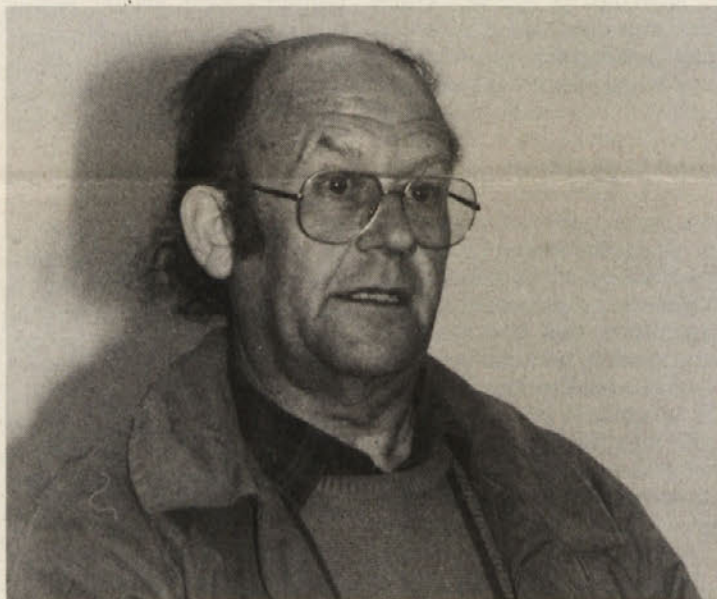
Velik podvig Marjane Lipovšek

Veliki slovenski umetnici mezzosopranistki Marjani Lipovšek je na dobrodelnem koncertu za pomoč beguncem iz Bosne in Hercegovine uspelo zbrati slovita imena iz svetovne glasbene umetnosti.

Ko je Marjana Lipovšek lani decembra snemala s slovitem dirigentom Georgom Soltijem v Amsterdamu, ga je nagovorila za sodelovanje na svetovno odmevnem dobrodelnem koncertu v okviru velikonočnega festivala v Salzburgu. V Berlinu je Lipovškova pridobila za brezplačen koncert tudi Berlinsko filharmonijo in dirigenta Claudia Abbada. Skupaj so na nastop povabili še znane umetnike, kot so sopranistka Sylvia McNair, pianistka Martha Argerich, baritonist Leo Nucci in sopranistka Carol Vaness. Vodstvo salzburškega festivala

je koncert uvrstilo v najbolj leitni termin, na velikonočno nedeljo ob 11. uri v veliki festivalni dvorani. Za moderatorja so pridobili znanega igralca in humanista Petra Ustinova. Ta je med drugim pomoč utemeljil tudi z mislijo, da se je svet že tako zmanjšal, da smo že vsi sosedi in sosedi sosedov, zato naj bi bila pomoč sama po sebi razumljiva.

Koncert je posnela tudi avstrijska radiotelevizija, preko Evrovizije pa si ga je ogledalo, ali pa si ga še bo, preko sto milijonov gledalcev. Čisti izkupiček znaša preko milijon šilingov, od tega bodo dve tretjini prešli begunski centri v Sloveniji, za preko 300.000 šilingov pa bodo nakupili zdravila in jih poslali neporedno humanitarnim organizacijam v BiH.

Dr. Hans Haid

Nova kmečka opozicija

Ima „pro vita alpina“ tudi politične namene, ali pa vam gre le za ohranitev Alp predvsem kot prostora za turistične namene?

„Pro vita alpina“ je precej politična organizacija, vendar ni vezana na stranke. Že samo to, da poudarjamo nove ideje v kmetijstvu – to so praviloma modeli in projekti, ki uradnim predstavnikom kmetov, npr. kmetijskim zbornicam in „bauernbundom“, sploh ne gredo v račun – kaže, da smo še kako politični. Projekti, ki jih podpiramo mi, so izraz nove in zelo zanimive kmečke opozicije v goratih predelih Alp. V turizmu na primer ne podpiramo megalomanskih načrtov, kot so to nove žičnice, snežni topovi in nove smučine, kar vse je izraz zastarelega turističnega koncepta, ki se ni obnesel. Nismo proti turizmu, pač pa podpiramo in iščemo take oblike, ki eko-

obveljala „moška“, bi bila danes ta prelepa dolina eno samo veliko jezero, ki bi služilo proizvodnji električne energije. Dorfertal je za nas velikega pomena, ker je primer samopomoči domačinov, ki svojih življenjskih interesov niso dovolili podrediti t. im. „višjim“ interesom“.

Podobno pomembna je tudi ovčjerejska zadruga v dolini Villgraten, kjer se je iz samonikle zamisli po ohranitvi avtohtonega in prastarega življenjskega prostora rodil skorajda revolucionaren turistični projekt „Villgraten 2000“. Z njim se domačini odpovedujejo vsem žičnicam in tako imenovanemu „avtobusnemu“ turizmu, predvidena je omejitev za avtomobile, ohranitev domače gradbene substance in razvoj mehkega turizma.

Specializacija kmetov

Oba primera sta lepa, vendar gre razvoj vse bolj v odsejavanje ljudi in propadanje vasi. Evropska skupnost bo ta

Jesus Christ Superstar v celovškem Mestnem gledališču

V četrtek, 8. aprila, je bila v celovškem Mestnem gledališču premiera znane rock opere Jesus Christ Superstar v režiji Bernda Palme in z Rapyjem Weinstockom v naslovni vlogi. Predstava je v angleškem jeziku. Ponovitve bodo še 14., 21., 27., 30. aprila in 7. in 13. maja – večerne, popoldanske pa 18. in 25. aprila ter 23. maja. Za vstopnice se lahko informirate po telefonu 0463/54064 ali pri gledališki blagajni.

Prizor iz rock opere: Theo Reichard (Simon) in ansambel

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Kaj je s pogoji?

Ena od marčnih števil NT ima Kumerjevo reportažo o ovcah na Volnačevi kmetiji: „...ima 18 ha obdelovalne površine, večinoma so to hriboviti travniki. Pod temi pogoji se je V. Edeju pred 15 leti zastavilo vprašanje, s čim naj se ukvarja na kmetiji? „Odločil sem se za ovce, ker sem pričakoval, da bo z njimi še najmanj dela,“ je odkrito priznal Edej, ki pa je takoj dodal, da se je ravno glede tega krepko zmotil.“ Prav gotovo je to besedilo slovensko, jaz pa v nevarnosti, da mi bo kdo še dlakocepstvo očital, češ saj so različni načini izražanja skupni vsem kulturnim jezikom. To je že res, vendar ima vsak teh kulturnih jezikov tudi še svoje posebne načine izražanja. Oglejmo si raznotere pomene nemškega izraza **BEDINGUNG**: 1.) für die Entwicklung einer Sache notwendige Voraussetzung, 2.) Verpflichtung, 3.) Umstand, Gegebenheit (unter diesen Bedingungen könnte ich nicht leben).

Gradišnik pravi nekje, da so nas površni prevajalci drugih jezikov opravili za naš iztanjšani način izražanja tam, kjer imajo ti manj razčlenjeno besedje. Tako smo prej razločevali troje: razmere ali okoliščine, možnosti (mogočnosti) in pogoje. V običajni nemščini izraz **pogoji** delno ali povsem nadomešča oba druga izraza. Slovenci pogoje postavljamo ali izpolnjujemo, možnosti so dane, ali jih dajemo, ponujamo, jih izrabljamo, kadar pa gre za razmere (okoliščine), je raba pogojev neustrezna. Oglejmo si pravo rabo teh izrazov: Za udeležbo pri tekmovanju so bili postavljeni ostri pogoji, le redki kandidati so jih izpolnjevali... Sprejemem, vendar s pogojem, da pojdeš tudi ti... Tudi v Avstriji živijo mnogi v slabih življenjskih razmerah... Okoliščine so bile zelo neugodne za vzpon. Marko je imel pri tem lepe možnosti za uveljavitev... Sicer pa je tudi B. Brecht razlikoval med Bedingungen in Verhältnissen: „Doch die Verhältnisse die sind nicht so...“

V Kumrovem besedilu me posebno moti tudi nepotrebno priredje in napačni ki-stavek. Bolj skrbno pisanje bi bilo takšne: „... 18 ha obdelovalne površine (zemlje) večidel hribovite travnike. V teh okoliščinah (ev. razmerah) se je V. Edej pred 15 leti vprašal, s čim naj se ukvarja na kmetiji. (Brez vprašaja, saj na koncu odvisnih vprašalnih stavkov stoji ločilo, kakršno terja glavni stavek!) „Odločil sem se za ovce, ker sem pričakoval, da bo z njimi še najmanj (z „! Le „zaman“ je brez njegaj) dela,“ je povedal Edej (zakaj bi moral „priznati“ in to celo „odkriti“, saj ga Kumer ne zaslišuje!), vendar takoj dodal, da se je ravno v tem (pričakovanju) krepko zmotil...“

Slovenski vestnik čestita!

Gospodu **Hanziju Millo-nigu** iz Drašč na Zilji za 60. rojstni dan;
gospo **Citi Smrtnik** z Obirskega za 60. rojstni dan;
gospo **Justi Possegger** iz Vogrč za 60. rojstni dan;
gospo **Marici Oraže** iz Lepene za minuli osebni praznik;
gospodu **Floriju Kureju** iz Konovec pri Pliberku za 60. rojstni dan;
gospo **Pepci Čuden** iz Sentjakoba za osebni praznik;
gospodu **Mirku Janežiču** z Rut za osebni praznik;
gospo **Mojciji Fugger**, Rupratinji s Tešinj za osebni praznik;
gospo **Bernardki Stropnik** iz Spodnjih Libuč za rojstni dan;
gospo **Leni Wernig** z Nogradov pri Velikovcu za dvojni praznik;
gospodu **Hanziju Hafnerju** z Breznice pri Sentjakobu za 89. rojstni dan;
gospodu **Rudiju Kelichu** iz Sel-Cerkve za 80. rojstni dan;
gospodu **Hermanu Hriberniku** iz Sel za osebni praznik;
gospo **Heleni Dovjak** iz Grabna v Selah za osebni praznik;
gospodu **Petru Sternu** iz Stare vasi za osebni praznik;
gospo **Heleni Omač** iz Spodnjih Vinarij za osebni praznik;
gospo **Angeliki Polesnig** iz Vogrč za rojstni dan;
Citi in Foltu Schumniku iz Črgovič za rojstni dan;
gospo **Lenčki Kupper** iz Gorij nad Vrbo za rojstni dan;
gospodu **Foltiju Hartmanu** iz Celovca za minuli rojstni dan;
zakoncema **Sonji** in **Branku Kolter** iz Celovca ob rojstvu hčerke Maje;
inž. Tončiju Schlapperju iz Sentjakoba za rojstni dan;

Zahvala

Vodja projekta Gledališča ob Dravi Walter Juvan se zahvaljuje vsem sodelujočim članom ansambla za prizadevanje in uspešno delo ob pripravah za uprizoritev Cankarjevih „Hlapcev“. Velika zahvala gre tudi Aniti in Jožku Hudlovima za ves napor, ki sta ga vložila v organiziranje kostumov. Prav tako najlepša hvala obema osrednjima kulturnima organizacijama za stvarno in finančno pomoč ter podjetjem in posameznikom, ki so z denarjem podprli našo uprizoritev!

Marinjaku hvala za bekija „Hlapci“

Kulturni teden koroških Slovencev

od 19. do 23. aprila 1993

Grad Porcia-Spittal/ob Dravi

Prireditelja: Urad koroške deželne vlade v sodelovanju s Kulturnim uradom mesta Spittal/ob Dravi

Ponedeljek, 19. 4. 1993, ob 14.30 uri:

Ahnensaal – Otvoritev – Zvezni predsednik dr. Thomas Klestil; koncert „Suškega okteta“

Porcia-Zimmer – Vernisaža likovnih umetnikov: Jožefa Boschitzta, Gustava Januša, Karla Vouka in Zorke Weiss-Loiskandl

Muzej – odprtje razstave „Arhitektura in etnografija na južnem Koroškem“

Torek, 20. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Musiksaal – predavanje: „Nemško-slovenski jezikovni kontakti“ univ. prof. dr. Heinz Dieter Pohl

Sreda, 21. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Wappensaal – Literarno branje: Fabjan Hafner, Gustav Januš, Andrej Kokot in Florjan Lipuš; sodeluje Slovenska glasbena šola

Četrtek, 22. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Wappensaal – predstavitev knjig: dr. Pavle Zablatnik: „Šege in navade koroških Slovencev“; univ. prof. dr. Peter Fister: „Doživeta arhitektura na južnem Koroškem“; Mirko Bogataj: „Die Kärntner Slowenen“ predstavitev delovanja KKZ in SPZ; glasbeni okvir: „Tercet Rož“ iz Škofič

Petek, 23. 4. 1993, ob 19.30 uri:

Ahnensaal – zaključni koncert z zboroma „Valentin Polanšek“ in „Jakob Petelin Gallus“

Razstavi sta odprti ves teden ob običajnem času.

Nagrada za Katjo Sturm-Schnabl

Letošnjo nagrado Leopolda Kunschaka je prejelo 17 nagajencev, med njimi tudi dr. Katja Sturm-Schnabl (o njeni disertaciji smo že obširneje poročali).

Leopold Kunschak, krščanski socialist in sindikalist, je bil parlamentarec v prvi republiki in vselej velik privrženec avstrijske državniške ideje. Demokrat v svojem najglobljem bistvu je iskal sodelovanje z drugimi strankami v državi in se dosledno zavzemal za pravilno pojmovanje demokracije.

O nagradah, poimenovanih po tem umrlem avstrijskem po-

litiku, sklepa poseben kuratorij, podelil pa jih je njegov predsednik, zunanji minister Alois Mock. Podeljujejo jih vsako leto za dela humanističnih, socialnih in gospodarskih ved, na delovnem in socialnomedicinskem področju in za publicistiko, ki prispeva k razumevanju osnov demokracije.

Dr. Katja Sturm-Schnabl je prejela nagrado za svoje znanstveno delo o Miklošičevi korespondenci z južnimi Slovani.

Priznavalno Kunschakovo nagrado pa je letos prejel tudi dr. Jože Marketz.

Dr. Katji Sturm-Schnabl je priznanje predal avstrijski zunanji minister dr. Alois Mock

Izreki o kritiki

Kritik je človek, ki pričakuje čudeže. (J. Huneker)

Nisem bil na Divjem zahodu.

Toda ali je Dante bil v peklju?

(Karl May)

Vsa umetnost je propaganda.

Vendar pa ni vsa propaganda umetnost. (George Orwell)

Kritizirati – to pomeni dokazati avtorju, da ne dela tako, kot bi delal jaz, če bi znal. (Karel Čapek)

Komaj čakam, da se bom umaknil na deželo in prebral vse

knjige, ki sem jih kritiziral. (Edouard Drumont)

Važno je, da te proglase za modrega; potem lahko delaš neumnosti drugo za drugo. (Jonathan Swift)

Nikar se ne ozirajte na to, kaj pravijo kritiki. Nobenemu kritiku niso še nikoli postavili spomenika. (Sibelius)

Ljudi ne vznemirjajo stvari, temveč mnenja, ki jih imajo o stvareh. (Blaise Pascal)

Če molčiš zato, ker si neumen, ravnaš pametno. Če pa si pameten in zato molčiš, ravnaš modro. (Teokrit)

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Priveditelj
Sreda, 14. 4. 19.00	v domu v Tinjah	Jezikovni pogovori; vodi dr. France Vrbinc – prispevek 250. – 28., 4., 5. in 12. 5.	Dom v Tinjah
Sreda, 14. 4. 20.00	pri Joklnu v Celovcu, Badgasse 7	Izredni občni zbor Kulturnega društva Pri Joklnu	KD „Pri Joklnu“
Petek, 16. 4. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu Mikschallee 4	Andrej Rozman: TARTIF Predstava Mladinskega gledališča iz Ljubljane	SPZ
Petek, 16. 4. 20.00	v farni dvorani v Šmihelu	Kaj mi pomeni materinščina – predava mag. Miha Vrbinc	KPD Šmihel
Petek, 16. 4. 19.30	v farnem domu v Selah	Naravno vrtnarjenje – referentka dipl.inž. Tatjana Angerer	KIS in KPD Planina
Sobota, 17. 4. 20.00	pri Schwarzlnu v Pliberku	Koncert NEW TIMES BIG-BAND	Big Band
Nedelja, 18. 4. 11.00	na pokopališču v Železni Kapli	Proslava ob obletnici heroja Franca Pasterka – Lenarta in vseh žrtev fašizma; slavnostni govor: dr. Marjan Sturm	ZKP
Nedelja, 18. 4. 16.00	v Grebinskem kloštru	Koncert duhovnih pesmi; sod.: MePZ „Danica“	
od 19. do 23. 4.	Grad Porcia v Špitalu ob Dravi	Kulturni teden koroških Slovencev	Urad deželne vlade, kulturni urad Špital
Četrtek, 22. 4. 20.30	v avli glavne šole v Dobrli vasi	„Dežela ob Dravi“; sod.: MePZ „Srce“, MGVEberndorf, Vok. skupina „Lipa“ iz Velikovca, Obirski ženski oktet	SPD „Srce“
Petek, 23. 4. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu, Mikschallee 4	Plesni večer Ikarusa – „Vsak z vsakim in obratno“ Odlomki iz Maričke in drugo	Ikarus
Petek, 23. 4. 19.30	v domu v Tinjah	Žene na Filipinih – njihova borba za dostojanstvo (človečanske pravice, pravice žena); predavanje	Dom v Tinjah
Sobota, 15.00	v ljudski šoli v Globasnici	Srečanje mladinskih zborov; nastopajo otroške in mladinske skupine Roža in Podjune	KKZ
Sobota, 24. 4. 20.00	v avli ljudske šole v Bilčovsu	Naša vigred – vigredni koncert SPD Bilka	SPD Bilka
Nedelja, 25. 4. 10.00	v Selah	Spominska proslava ob 50-letnici obglavljanja žrtev, polaganje vencev, nato kulturni spored v farni dvorani Prir.: KPD Planina, PD Sele, SPD Herman Velik, SPD Valentin Polanšek, SPD Zarja, SPD Borovlje	
Četrtek, 29. 4. 11.00	v Sivi hiši na Dunaju Landesger. Str. 11	Komemoracija ob 50-letnici selskih žrtev	(KSSŠ/D in Center za narodne manjšine)

RAZSTAVE

CELOVEC

– Galerija Carinthia, Alter Platz 30 – Hans Staudacher – Nove slike in grafike (do 30. 4.)

Knjigarna Mohorjeve – odprtje razstave „fotokrožka“ Koroške dijaške zveze (vodi Miha Dolinšek) v ponedeljek, 26. 4. ob 20.00

TINJE

– Dom v Tinjah – Stane Jarm – Kipi in akvareli (do 11. 5.)

ŠENTJAKOB

– Zadruga-Café – razstava slik Jakoba Wüsterja (do 24. 4.)

DUNAJ

– Klub KSSŠ, Mondscheingasse 11 – Mara Schaffer – akvareli in risbe

Strokovna kmetijsko gospodinjstva šola v Velikovcu

Sporočamo staršem in dekletom, ki se odločajo za nadaljnje šolanje, da sprejmemo za šolsko leto 1993/94 učence v Strokovno kmetijsko gospodinjstvo šolo.

V šoli je pouk v obeh deželnih jezikih. Šolo lahko obiskujejo dekleta že v 9. letu obveznega šolanja.

Pogoja za sprejem sta dovršena 8. šolska stopnja in vsaj osnovno znanje slovenskega jezika.

V primeru, da učenka 8. šolske stopnje ni zaključila, je v šolo lahko sprejeta s sprejemnim izpitom.

Ob danih pogojih dobijo učence državno podporo!

Za šolo se lahko prijavite vsak čas! Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole. 9100 Velikovec, Klosterstraße 2. Telefon 04232/3898.

OBZORNIK

Makedonija končno članica ZN

NEW YORK. Makedonija je po skoraj leto dni dolgem prizadevanju končno postala članica Organizacije združenih narodov. Njenemu sprejetju je najbolj nasprotovala Grčija in sicer z argumentom, da je ime Makedonija zgodovinsko grško. Dogovarjanje o sprejemu in nasprotovanje so v Grčiji spremljale protimakedonske demonstracije. Po kompromisni začasni spremembi imena z dodatkom „Nekdanja jugoslovanska republika“ jo je Varnostni svet prejšnje sredo priporočil, generalna skupščina pa v četrtek sprejela za 181. članico ZN.

Sprejem pa spremlja še ena posebnost. Pred palačo ZN v New Yorku niso razobesili makedonske zastave, na kateri je sonce, to pa je po trditvah Grčije znak velike Makedonije Aleksandra Velikega.

O imenu in simbolu na zastavi bo razsojala mednarodna arbitraža, v dogovarjanje z Grčijo pa se bosta vključila tudi posrednika Cyrus Vance in lord Owen. Čeprav Makedonija še ni bila članica ZN, pa je na njenem ozemlju že od decembra lani več sto pripadnikov mirovni enot, ki naj bi preprečili razrešitev spopadov tudi na ta del Balkana.

Vlaki pod Rokavkim prelivom

PARIS. Čeprav predor pod Rokavkim prelivom, ki povezuje Veliko Britanijo z evropsko celino, še ni uradno odprt in tudi ne dokončno dograjen, pa so prvi vlaki že zapeljali skozenj. Eurotunnel, podjetje za vzdrževanje zahtevne prometne infrastrukture predora in opravljanje železniškega prometa med Britanijo in Francijo, je že zaposlilo 1100 od skupno 2650 delavcev, kolikor jih bo potrebno po uradni predaji tunela v promet. Vsi zaposleni morajo obvezno ob-

vladati francoski in angleški jezik. Po odprtju, ki naj bi bilo letos v maju, lahko pa se zgodi, da bo šele prihodnjo pomlad, bodo vlaki z vstopnih postaj na obeh straneh vstopali vsakih petnajst minut. Za 50 km dolgo pot bodo potrebovali 35 minut, popeljali pa bodo lahko po 120 avtomobilov in 800 potnikov. Poleg tega pa bodo skozi tunel lahko vozili tudi francoski in britanski potniški in tovorni vlaki, kar pomeni frekvenco vlakov na vsake tri minute.

Haaško sodišče poziva Srbijo

HAAG. V četrtek je končalo razpravo mednarodno sodišče v Hagu. Tožbo je vložila vlada Bosne in Hercegovine, na zatožni klopi pa se je znašla ZR Jugoslavija oz. njen večji del, republika Srbija. BiH je Srbijo ovadila zaradi izvajanja genocida proti prebivalstvu te republike in proti državi sploh in zahtevala takojšnjo prekinitve vseh sovražnosti, od haaškega sodišča pa še razsodbo o ukinitvi prepovedi prodaje orožja BiH v smislu pravice do samoobrambe ter poplačilo vojne odškodnine od Srbije.

Kljub temu, da so srbski zagovorniki zavračali vsakršno krivdo za dogajanje v BiH, češ da tam poteka državljanska in verska vojna med narodi te države, pa je v razsodbi mednarodno sodišče Srbijo spoznalo za krivo vsaj posredno. Pozvalo jo je, naj konča genocidno vojno v BiH. Čeprav razsodba tega sodišča nima izvršilne moči, pa ima veliko moralno težo tudi pri izvajanju mednarodnega pritiska in morebitni oboroženi intervenciji proti Srbiji.

Radio Ladja v Jadranskem morju

V ponedeljek je v južni Jadran zaplula francoska ladja z vsemi potrebnimi aparaturnami za samostojno oddajanje radijskega programa. Njen namen je iz mednarodnih voda na objektivni način poročati o dogajanju na tleh bivše Jugoslavije. Na ladji so novinarji iz vseh nekdanjih republik, predvsem tisti, ki so izgubili delo, ker se niso dali vpreči v propagando vojskujočih se strani. Glavni urednik Radia Ladja je Dževad Sabljaković, nekdanji novinar pri neodvisni televiziji Jutel, vsejugoslovanski tv postaji Markovičevih reformskih sil. Ladjo je nabavila in ji priskrbela začetna sredstva 800.000 dolarjev francoska humanitarna organizacija Pravica do besede, botrujeta pa ji bivši francoski minister za humanitarne dejavnosti Robert Coughnier in soproga francoskega predsednika Mitteranda.

Najbolj so zaradi namena novega neodvisnega radia zaskrbljeni na Hrvaškem, kajti bojijo se, da bi njihovi poslušalci slišali tudi kakšno drugačno vest, kot pa jo lahko v njihovih „neodvisnih“ režimskih medijih. Zato so Radio Ladja že označili za propagandista nekakšnega novega jugoslovanstva.

Bodo prebivalci Srebrenice preživeli?

Spomin na Lipševo mamo!

Dobri ženi Lipševi mami, ki nas je zapustila pred dobrim mesecem, naj v spomin izrečemo nekaj zahvalnih besed. Rajna Nežka se je rodila leta 1904 in bila tretja Hrevelnikova hčerka. Sestra Mici se je poročila k Pečniku v Lepeno, Malka pa v Železno Kaplo s Hanzijem Kuharjem. Nežka je bila stara štiri leta, ko je izgubila mater. Odraščala in garala je na strmih Rigelnikovem posestvu, katerega je po polnoletnosti tudi prevzela in pridno gospodarila. Leta 1931 se je poročila k skorajda sosedu, v Remšeniško dolino k Lipšu.

Visoka gorska kmetija pri Lipšu je tako velika in prostrana, da meji vzhodno na dolino Koprivne v Sloveniji, kjer izvira reka Meža in se vije po Mežiški dolini. Na južni strani se visoko vzpenja Olševa, kjer poteka po vrhu gore Lipševa in državna meja. Tako Lipševi mejijo na Solčavsko občino.

V Solčavskih votlinah so prof. Brodar iz Celja in dr. Gros iz Bele izkopali olševskega pramedveda, ki je razstavljen v ljubljanskem muzeju. Olševa je znana kot gamsov raj. Iz tega kraja pa je znana pripovedka o „žalik ženah“ po kapelesko so jim rekli „žrk žene“. Baje so prebivale v Olševskih zijalkah.

Pripovedka govori, da so te „žalik žene“ neko zimo, ko je bilo veliko zmrznjenega snega, strašno kričale z Olševe, da se je slišalo k Lipšu: „Lipš, sej

grah!“ Gospodar je te žene ubogal in seme je zdrsnilo po strmih zmrznjenem snegu v Remšeniški graben. Žene so prenehale klicati. Drugo leto pa je pri Lipšu bogato obrodil grah in vse, kar so sejali, tako da Lipševa družina in sosedje nikdar več niso trpeli pomanjkanja.

Tako je dejansko tudi bilo pri Lipšu, ko je gospodarila rajna Nežka. Nihče od te hiše ni šel lačen, celo krajček je dobil za popotnico, kajti takrat še ni bilo ceste in obiskovalci so hodili dolge ure peš. Tako so dobre „žalik žene“ in njih klici ostali v Nežkinem srcu, kajti vsakega se je usmili in mu pomagala, kolikor se je dalo. Zlasti v zadnji vojni je Lipševa mati veliko žrtvovala, ko so se pri njih tudi večkrat na teden oglasili partizanski bataljoni.

Tudi po trikrat na dan je zamlesila kruh, tako da včasih ni bilo časa za spanje. Pomagala je ranjencem in v velikem strahu pred nemškimi patroljami opravljala vsa dobrodelna dela.

Večkrat so treščili skupaj, strašno je pokalo in bilo je mrtvih in ranjenih. Nežkin sin Kori je bil partizanski oficir in se je kot major upokojil.

Ko sta Nežka in gospodar Johan začela pešati in je bilo njuno zdravje vsled vsega že načeto, sta predala posestvo sinu Franciju in se leta 1975 preselila k svoji hčerki Emici v Železno Kaplo. Tu sta živela srečno življenje. Leta 1982 je oče Johan umrl.

Kdor je poznal Lipševo mater v najtežjih časih, je moral ceniti njeno dobroto. Nežka je bila živahna, verna in poštena žena, rada je hodila v cerkev in na slovenske prireditve. Vsako leto smo jo videli na praznovanju „Dneva žena“ v spremstvu svoje hčerke Emice. Letos pa nas je žal le malo pred tem praznikom za vedno zapustila.

Vsi, ki smo jo poznali, zlasti tisti, katerim je bila dobra v najtežjem času, se je bomo s hvaležnostjo spominjali.

Ing. Peter Kuchar-Pero

TRIBUNA BRALCEV

POVEJMO RESNICO

resnici na ljubo!

V glasilu „Stimme von und für Minderheiten“, 4/5 –1993, ki ga izdaja Bürgerinitiative Demokratisch Leben v Innsbrucku, berem v poročilu dvornega svetnika dr. Reginalda Vospornika „Geschichte des Bundesgymnasiums und Bundesrealgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt“ med drugim takole: „Das Slowenische Gymnasium in Klagenfurt hat die Adresse Prof. Janežič-Platz 1. Man hat diesem um das Slowenische so verdienstvollen Mann den Platz gewidmet, dessen einzige Nummer das Gymnasium trägt“. In dalje v zaključnem odstavku: „Es war der Wunsch der slowenischen Volksgruppe, den Platz vor der Schule nach diesem bedeutenden Mann benannt zu bekommen.“

Naj razvozlam uganko, ko ga je gospod Vospornik skril v ta brezosebni „Man“: to sta bila Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji (ki sem mu bil tedaj predsednik) pa celovški župan L. Guggenberger. V društvenem arhivu imam obsežen zavojev zadevnih dokumentov in korespondence, skratka dokaznega gradiva o tem nepopustljivem „man“-u in molčeči „slow. Volksgruppe“ oz. njenih lenih kulturno-političnih „predstavnih“.

Gospod dvorni svetnik resda tudi ni več najmlajši, vendar mislim, da te resnice ni pozabil, ampak ji za nobeno ceno ne dovoli na dan, ker je pač povezana z mojo pobudo. Tako je bilo tudi že pri samem krstitju tega trga, ko je resnico povedal „namesto“ njega celovški župan, Volkszeitung pa jo zapisal. G. Guggenberger (ÖVP) je bil tedaj slovenski kulturni bolj naklonjen kakor soceji v celovški občini (en sam je bil za Janežičev trg!), pa je odbornike prepričeval še in še za poimenovanje kake ulice po A. Janežiču, dal moj predlog večkrat na glasovanje, dokler da je „priboril“ vsaj to, kar je: Janežičev trg z eno samo številko. Bodi bogu potoženo, na Dunaju je imelo naše društvo več sreče: tam so slovenskemu Ottakringovcu – vsaj šestdesetlet po njegovi smrti – posvetili celo ulico!

Resnica je torej tudi ta, da naši poklicni Slovenci spijo, tako da bo njihova narodna skupnost neki dan prepevaje dokončno zaspala, cantando moriturji, kakor jo je z njenimi funkcionarji vred poimenoval svojčas dr. Franc Sušnik.

A kar zadeva fizika Jožefa Stefana, naj jim razodenem, da ta pa že 90 let ima svoje mesto v Celovcu. Naj se ne smešijo v svojih tednikih in je ne zahtevajo več!

Janko Messner

INFORMACIJA

O možnostih študija v Republiki Sloveniji v šolskem letu 1993/94

Ministrstvo za šolstvo in šport že od leta 1976 dalje štipendira študente iz zamejstva ter potomce slovenskih izseljencev, bodisi v srednjih šolah, predvsem pa so štipendije namenjene študiju na višjih in visokih šolah v Sloveniji.

V šolskem letu 1992/93 štipendiramo 23 študentov iz Tržaške pokrajine, 5 študentov iz Koroške, 5 študentov iz Porabja ter 22 študentov izseljencev.

V tej kratki informaciji bi radi opozorili predvsem na možnosti in pogoje za študij v Sloveniji ter opozorili na tiste študijske smeri, ki so bile po sporazumu med Avstrijo in Jugoslavijo recipročno priznane. Avstrija in Jugoslavija sta v letu 1977 sklenili sporazum o vzajemnem priznavanju zaključnih spričeval srednjih šol, ki v eni ali drugi državi dajejo pravico do nadaljevanja izobraževanja na višjih in visokih šolah ter na univerzah. V letu 1980 pa sta državi sklenili tudi sporazum o vzajemnem priznavanju visokošolskega študija. Tako so v prilogi A navedene študijske smeri, ki se vzajemno priznavajo za nadaljevanje študija (podiplomskega) in za opravljanje poklica. V prilogi B pa sta navedena študija pedagogike in novinarstva, ki se priznavata samo, če študent nadaljuje študij v okviru podiplomskega študija. (Vpogled v prilogi A in B vam je na voljo pri ZSO in NSKS v Celovcu.)

Oba navedena sporazuma sta ostala v veljavi tudi po osamosvojitvi Republike Slovenije. Če se bosta Slovenija in Avstrija dogovorili za sklenitev novih sporazumov (vse kaže, da se bosta), bomo Avstriji predlagali, da se ohrani že doseženo soglasje in da se sporazum, ki določa vzajemno priznavanje visokošolskih študijev, dopolni z novimi študijskimi smermi.

V primeru, da študent izbere v Sloveniji tako študijsko smer, ki ni recipročno priznana, tedaj se mu spričevalo v Avstriji prizna na podlagi predpisov, ki v Republiki Avstriji urejajo v tujini opravljeni študij.

Ostali pogoji in možnosti za študij v Sloveniji so naslednji:

- študentje iz zamejstva, ki so opravili maturo na slovenski gimnaziji v Celovcu, se vpišejo v prvi letnik višjih in visokih šol brez formalnega priznanja enakovrednosti njihovega maturitetnega spričevala (nostrifikacija spričevala);
- študentje iz zamejstva lahko dobijo štipendijo Ministrstva za šolstvo in šport. K prošnji za štipendijo z življenjepisom priložijo priporočilo ene od osrednjih slovenskih organizacij (na Koroškem), potrdilo o državljanstvu, rojstni list in maturitetno spričevalo;
- študentje iz zamejstva imajo prednost pri sprejemu v študentske domove. V tem slučaju morajo oddati vlogo najkasneje do konca junija (zaradi rezervacije mesta v študentskem domu);
- študentje iz zamejstva, ki želijo študirati v Ljubljani, naj najkasneje do 30. avgusta 1993 Komisiji za šolanje zamejskih Slovencev in tujih državljanov na Univerzi v Ljubljani predložijo vlogo za dovoljenje za študij.
- zamejski študentje opravljajo sprejemne izpite za vpis na višje in visoke šole, kjer se to zahteva; kot vsi ostali morajo tudi opravljati preizkus nadarjenosti na umetniških smereh (Akademija za likovno umetnost, Akademija za glasbo, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, Akademija za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo) ter na Fakulteti za šport. Roki za preizkus nadarjenosti so navedeni v Razpisu za študijsko leto 1993/94 za vpis na višje in visoke šole;
- druga možnost je ta, da študentje iz Koroške izkoristijo polletno ali enoletno štipendijo na kateri od avstrijskih univerz. Doslej so te štipendije izkoristili predvsem študentje, ki študirajo v Avstriji slavistiko ali katero od nacionalnih ved ter so med pol ali enoletnim študijem v Ljubljani izpopolnjevali svoje znanje oziroma pripravljali svoje diplomsko delo.

Kandidati, ki v šolskem letu 1993/94 želijo študirati v Republiki Sloveniji in so jim potrebne dodatne informacije o študiju, naj se pisno ali po telefonu obrnejo na Ministrstvo za šolstvo in šport, 61000 Ljubljana, Župančičeva 6 (na ime Karla Pristovšek – tel.: 061/154-208), pojasnila in navodila kandidatom za prijavo in vpis v začetne letnike višjih in visokih šol pa lahko dobijo pri tajništvu svoje šole.

Vsem letošnjim maturantom želimo uspešno maturo ter ustrezno izbiro nadaljnje študijske poti.

Republika Slovenija,
ministrstvo za šolstvo in šport

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglašni/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Tokrat za SAK le točka

SAK je imel na veliki četrtak v gosteh ekipo iz Vernberga, ki je v spomladanski sezoni igrala zelo uspešno. Začel je zelo zbrano in je v 7. minuti po голу Grössa vodil že z 1:0, vendar je že v protinapadu Vernbergu uspešno izenačiti. Vernberžani so pokazali, da njihovi uspehi niso le naključje, borili so se do konca, kar se jim je tudi obrestovalo

in kar smo pri slovenskih nogometaških pogrešali. Sakovcem sta manjkali borbenost in motivacija

PIŠE Eda Velik

in ko so v drugem polčasu – po lepem голу M. Sadjaka – vodili že z 2:1, so bili najbrž že preveč go-

tovi, da bodo tudi tokrat igrišče zapustili kot zmagovalci. Vendar želja Vernberžanov, da ne bi izgubili tudi prvemu na lestvici, je bila tako močna, da niso popustili in so v 87. minuti dosegli drugi gol in s tem zasluženo točko.

Kljub temu, da so slovenski nogometaši dosegli le točko, so tudi po 20. tekmah tekoče-

ga koroškega prvenstva še vedno neporaženi.

Vendar iz tekme v tekmo postaja težje obdržati „belo majico“. Že prihodnjo nedeljo morajo v goste v Wietersdorf, ki je trenutno na drugem mestu in v izredno dobri formi. Velika njegova prednost je tudi malo igrišče, poleg tega pa bosta v ekipi SAK tokrat manjkala M. Hober, ki si je natrgal misico, in H. Lipusch, ki je prejel četrti rumeni karton.

Manfred Hober nekaj časa zaradi poškodbe ne bo igral

Dobrla vas le neodložno

Tekma proti Labotu je pokazala, da predvsem s tako imenovanimi klubi, ki se borijo proti izpadu, ni tako enostavno. Opaziti je bilo, da nekateri igralci nasprotnika niso vzeli dovolj resno. To se je Dobrli vasi maščevalo, čeprav je vodila z 1:0 in imela v drugem polčasu vrsto priložnosti. Nekaj minut pred koncem je prejela gol, kar je pomenilo izenačenje (1:1) in s tem oddala doma šele drugo sezonsko točko.

M. Velik: „Izguba te točke je boleča, ker je Globasnica premagala Rudo (2:1) in bi tako lahko že odločili prvenstvo in bi vodili z dvema točkama prednosti. Upam, da so nekateri igralci spregledali in spoznali, da tudi proti slabšim ekipam ni mogoče igrati nerresno. Ta konec tedna je vse igralo za nas, le mi nismo bili sposobni izkoristiti te velike priložnosti.“

SAK/ASV pod 10 na turnirju v Angliji

12 mladih nogometašev SAK in 6 nogometašev ASV se je od 8. do 12. aprila udeležilo največjega nogometnega turnirja za naraščaj v Norwichu. Na njem je sodelovalo okrog 150 moštvo. Ekipa SAK/ASV se je tam pomerila z moštvoma iz Anglije in Škotske. Odigrali so sedem tekem, od teh so dve zmagali, eno igrali neodložno, ostale pa izgubili.

Ekipo SAK/ASV, ki v tekočem prvenstvu izvrstno igra in jo trenira

tudi Rade Savič, so okrepili igralci pliberškega oddelka SAK pod 10. To je bilo letos edino avstrijsko moštvo, ki je bilo povabljen na ta turnir. Da pa je prišlo do tega edinstvenega doživetja, je v prvi vrsti zasluga Sepija Loibneggerja, ki je kot prvi vzpostavil kontakte, pa tudi vseh sponzorjev in prizadevnih staršev.

Seveda so se s tega zanimivega turnirja vsi vrnili navdušeni in polni nepopisnih vtisov.

Bilčovs na drugem mestu

Z zmago proti Vetrinju (2:0) so se Bilčovščani povzpeli na izvrstno drugo mesto. Vso tekmo niso prepustili vodilne vloge in tako zasluženo zmagali. Uspešni trener Bil-

čovs Sigi Hobel je bil po tekmi zelo navdušen nad svojim moštvom, ki je odigralo najboljšo tekmo letošnje sezone. Predvsem je bil zadovoljen z mladimi igralci.

Derbi v Selah

Vremenske okoliščine v Selah niso dopustile lepe tekme, poudarek je bil predvsem na borbenosti, vse se je odvijalo med obema kazenskima prostoroma. Šmarječani so pokazali nekoliko zrelej-

šo igro, Selani pa so to nadomestili z borbenostjo. Rezultat tekme 1:1 je bil nadvse pravičen. Šmarječani so v drugem polčasu povedli, Selanom pa je 10 minut pred koncem uspelo izenačiti.

Adi Blažej – igralec kola

Adi Blažej, ki je bil lansko sezono še član ekipe SAK in je potem prestopil k Žitari vasi, je na tekmi proti Brücklu v 15. minutah 4-krat zadel v črno! S tem je sam odločil tekmo v prid Žitrajčanov.

Adi Blažej

Kako si doživel teh 15 minut?

V tej tekmi sem imel tudi že v prvem polčasu dve priložnosti, ki pa jih nisem izkoristil. Nato pa je naenkrat šlo in iz štirih proti napadov sem dal štiri gole. Seveda sem bil zelo vesel, posebno še, ker pravzaprav telesno še nisem na višku. Pred začetkom prvenstva sem bil štiri tedne bolan in nisem mogel polno trenirati. Zato sem tega uspeha še posebno vesel.

Ali si že kaj poprej zadel v eni tekmi 4-krat?

Da. Pred štirimi leti je Železni Kapli, ko sem igral z Globasnico.

Kako se počutiš pri Žitari vasi?

Moram reči, da so me tu zelo lepo sprejeli in da se z vsemi dobro razumem. Sicer športni nivo seveda ni tako visok, vendar pa so vse druge okoliščine v redu.

Nogomet

Slovenija – Estonija – SAK

Preteklo sredo se je na ljubljanskem stadionu pisala nogometna zgodovina. V prijateljski tekmi sta se pomerili reprezentanci Slovenije in Estonije, prvič po sprejemu Slovenske nogometne zveze v FIFA.

Slovenska nogometna reprezentanca je nastopila oslajljena, ker je vrsta igralcev izpadla zaradi poškodb. Kljub temu ni imela posebnih težav s povprečnimi igralci Estonije. Zmaga (2:0) pa bi

bila lahko višja, če slovenski nogometaši v drugem polčasu ne bi popustili.

Slovenska nogometna reprezentanca pa se bo 21. aprila v okviru svojih priprav v Pliberku pomerila tudi z nogometaši Slovenskega atletskega kluba. Ti si želijo nasprotnikov, ki so močnejši od njih, tako da se bodo lahko bolje pripravili na kvalifikacijske tekme, ki jih čakajo za vstop v II. zvezno ligo.

Hokey na ledu

Svetovno prvenstvo skupine A

Po 36 letih je avstrijski hokejski reprezentanci lani uspel podvig v najvišjo skupino A. Na svetovnem prvenstvu v Nemčiji od 18. aprila do 2. maja se bo pomerila z najboljšimi moštvi sveta.

380.000 vstopnic za 41 tekem čaka gledalce, več kot 250.000 navijačev in 1200 poročevalcev z vsega sveta pričakujeta München in Dortmund, mesti, kjer bodo potekale vse tekme za naslov svetovnega prvaka.

Otvoritveno tekmo v Münchnu 18. aprila bosta

Prijave za tekmovanja

Delavska zbornica in Zveza sindikatov prijemata tekmovanja v nogometu, kegljanju, kegljanju na ledu in letos tudi v pool – biljardu ter prvenstvo v šahu.

Prijave in informacije pri Kärntner Betriebs-sportverband, 9020 Celovec, Bahnhofplatz 3, tel. 0463/5870/262.

Evropske narodne skupnosti za svoje olimpijske igre

Zadnji teden se je na velikonočnem seminarju v Planolesu blizu Barcelone zbralo nad 100 zastopnikov evropskih manjšin. Na tem seminarju je Slovenska športna zveza predstavila zamisel „Olimpijskih iger evropskih narodnih skupnosti.“ Vsi predstavniki evropskih manjšin, bilo jih je 15, so pozdravili to zamisel ter obljubili vso podporo pri realizaciji tega športnega srečanja.

Ta velika športna prireditve naj bi bila leta 1994 ali 1995 na območju dvojezičnega ozemlja Koroške ter v Republiki

Šah

Gorazd Živkovič zmagal v Velinji vasi

Šahist slovenske sportne zveze Gorazd Živkovič je zmagovalc desetega jubilejnega hitropoteznega turnirja v Velinji vasi. Zmagal je pred Xhelalom Hotijem (Gospa sveta), tretji je bil Alojz Gallob, četrti in najboljši mladinski igralec pa je bil Aleksander Lukan. Drugo mesto pri mladincih je zasedel Marko Gallob, tretje pa njegov brat Boris. Turnir je vzorno organiziral Rupert Reichmann, pokroviteljstvo pa sta prevzela SPD Bilka Bilčovs in Slovenska športna zveza.

Sloveniji in Furlaniji-Juljski krajini.

Srečanje naj bi služilo vzpostavljanju kontaktov med manjšinami v Evropi ter prijateljskemu tekmovanju.

Vse manjšine bodo v prihodnjih tednih posredovale Slovenski športni zvezi podrobnejše informacije o možnih oblikah tega srečanja. Slovenska športna zveza pa naj bi izdelala koncept teh iger.

Zastopniki katalonske narodne skupnosti pa so še posebno poudarili možnost sodelovanja njene nogometne ekipe znanega kluba Barcelona.